

Narodni nazivi: bela imela — imela — lepak — lijepak — mela — omela — omelje — visk — višće.

{rokbox title=|Bijela imela| }images/stories/ljekovitobilje/158-bijela-imela.jpg{/rokbox}

Opis biljke: imela je jedna od najzanimljivijih ljekovitih biljaka. Ona je jedna od malobrojnih biljaka koja ne raste iz zemlje, nego uspeva na čitavom nizu domaćeg drveća, a i na grmovima.

{rokbox title=|Bijela imela| }images/stories/ljekovitobilje/158-bijela-imela2.jpg{/rokbox}

Imela se djelomično smatra polunametnikom, jer od domaćina oduzima samo vodu i anorganske tvari. Neki je, naprotiv, nazivaju potpunim nametnikom jer smatraju da od domaćina oduzima i organske tvari. Po trećoj pretpostavci imela nije polunamelnik ni potpuni nametnik, nego odnos između imele i biljke domaćina predstavlja zajednički život (simbioza); imela ne samo da živi od domaćina, nego domaćinu zimi ustupa, kao zimzelena biljka, asimilirane tvari. U svakom slučaju je imela predmet daljnjih istraživanja. Iskustvo, međutim, pokazuje da postoji duboka međusobna ovisnost između imele i domaćina, jer imela dovodi domaćina do odumiranja, no i imela propada, ako nastanjeno drvo odumre. Imela, pak, treba biljku domaćina za životno potrebnu zajednicu - jer sjeme imele neće proklijati ni u vodi, ni u zemlji.

Imela je mali, gotovo okrugli grm, rašljasto razgranjen te se pojavljuje na granama drveća, pričvršćen okomito na granu, sa strane i odozdo. Rašljaste grane i grančice imele imaju žuto-zelenu koru. Zimzeleni listovi su kožasti, žuto-zeleni i obrnuto jajastog oblika. Izraz "zimzelen" ne označava i neprolazni vijek trajanja listova, jer oni otpadaju u jesen druge godine pa, prema tome, ostaju životno sposobni tokom samo jedne zime.

Imela je dvodomna biljka pa postoje, kao npr. kod vrbe, biljke samo s muškim ili samo sa ženskim cvjetovima. Tučak ženskog cvijeta dignut je jedva pola milimetra, a muški cvjetovi imaju po 4 prašnika. Oba su cvijeta blijedo-žute boje, te razvijaju napadno nježan miris koji u prvom redu primamljuje muhe koje vrše oprašivanje.

Za održavanje imele brinu se i ptice, u prvom redu drozd imelaš (*Turdus viscivorus*) koji širi sjeme. Plod imele je boba, koja je bijela, žilava, sluzava i ljepljiva. Ta sluz, poput gume, sprečava sušenje ploda pa je svježije i kod višemjesečne suše. Ptice, koje se hrane mesnatim plodom, rado taru ljepivo sjeme o granu ili ga progutaju. Kako je sjeme tvrdo i neprobavljivo, ono izmetom ponovo bude izbačeno te se prilijepi ponovno ili na granu domaćina ili na koje drugo drvo. Nije ispravno shvaćanje da je sjeme imele samo onda klijava, ako prođe kroz crijeva ptice, jer su brojni pokusi dokazali da sjeme, zahvaljujući svojem ljepivom sadržaju kojim se izravno pričvrsti u udubinu grane, isto tako klije i počinje rasti.

Klijući korjenčići (haustoriji) prodiru kroz koru u liko i u dio drveta, te iz lika vuku od domaćina znatan dio hranjivih sokova. Ovog, često izrazitog nametnika u voćarstvu, može se iskorijeniti samo tako da se odreže grana kod napadnutog mjesta jer skidanje imele s grane neće dati potpune rezultate, budući da će ona na tom mjestu ponovo izrasti. Kod jačeg napada imele, naročito na jabuci ili kruški, voćka može djelomično, a i sasvim, uginuti.

Vrijeme cvatnje: krajem veljače do travnja, a vrijeme sazrijevanja boba rujana do studeni.

Miris i okus: svježi listovi imaju svojstven miris, dok su osušeni bez mirisa. Okus listova i boba je kiselkast, a nakon toga gorak i oštar.

Stanište: imela se pojavljuje u prvom redu na topoli, jabuci i jelama, a i na omorici, jarebici, boru, lipi, brijestu, vrbi, jasenu, orahu, kruški, šljivi, glogu, lješnjaku pa čak i na vinovoj lozi. Rijetko se susreće na brezi, bukvi, platani i hrastu.

Ljekoviti dijelovi biljke: sabiru se listovi (Folia Visci) ili manje grančice imele s listovima (Herba Visci ili Stipites Visci cum foliis). Sabire se od listopada do sredine prosinca ili u proljeće, od ožujka do travnja. Bobe koje se upotrebljavaju u pučkoj medicini, sabiru se od studenoga do veljače.

Ljekovite i djelotvorne tvari: imela posjeduje čitav niz ljekovitih tvari no, iako se upravo u novije vrijeme imelom temeljito bavi niz istraživača, nisu se mogle otkriti još sve ljekovite tvari jer je djelovanje još nekih tvari sporno. Do sada su utvrđene slijedeće ljekovite tvari: još sporan glikozid viskalbin, viscin, hlapivi alkaloidi, poput smole visciflavin, uz holin i jedan ester holina i poput digitalisa djelujuću tvar, tvar koja snižava tlak krvi (čisti piridin), vitamin C, glukoza, inozit, škrob, masno ulje, kiseli i neutralni saponin, oleanolna kiselina, stiarin, octena i palmitinska kiselina, nadalje kalcij, kalij, obilno fosforne kiseline i dr.

Ljekovito djelovanje: mišljenja se razilaze jer farmakološke ocjene proizlaze većinom iz pokusa na životinjama, a znatna je razlika između farmakoloških pokusa sa životinjama i primjene na bolesnom čovjeku. Kod većine farmakoloških pokusa sa životinjama postoje sasvim drugi preduvjeti pa kod primjene rezultata na čovjeku mogu nastati znatno različita zdravstvena djelovanja. To prije svega onda, ako se biljna droga primjenjuje kroz duže vremensko razdoblje nego kod pokusa sa životinjama. Konačno, nauka o ljekovitom bilju osniva se i na stoljetnom iskustvu, pa se ni rezultati pokusa na miševima, štakorima i kunićima ne mogu trajno prenositi na ljude. Na tu činjenicu mora se uvijek iznova upozoriti kod nauke o ljekovitom bilju, pa se može donijeti utješan zaključak, da je unatoč negativnim pokusima sa životinjama, upravo imela važna ljekovita biljka za bolesnog čovjeka.

Iz mnoštva ljekovitih djelovanja imele treba kao prvo utvrditi da imela izaziva povećanu izmjenu tvari i pojačan rad žlijezda čitavog probavnog aparata. To znači da otklanja kroničnu začepljenost sa svim nepovoljnim popratnim pojavama (osjećaj punoće, nadimanje, smetnje u duševnom i tjelesnom radu, osjećaj nevoljkosti i dr.), a otklanja i početke žutice, normalizira nepotpuno izlučivanje žuči, trbušne žlijezde slinovnice opet normalno rade, a gube se i uzroci nastanka šećerne bolesti.

Imela djeluje protiv tzv. bolesti uslijed istrošenja: ovapnjenje žila i oštećenje srca, uvjetovane starošću. Kod smetnji u protoku krvi, ako je krvni pritisak previsok ili prenizak, upotrebom imele nastaje ponovo normalizacija. Znanstveno je potvrđeno - pučka medicina je to odavna tvrdila - da se niski ili visoki krvni tlak, uzrokovan smetnjama u krvotoku, u oba slučaja otklanja pomoću imele. Ova prividna suprotnost ljekovitosti imele: dizanje i snižavanje krvnog pritiska, objašnjava se time što ljekovite tvari imele djeluju tako da se kolanje krvi normalizira, a rad srca ojača što dovodi do ravnoteže. Naravno da se time odstranjuju i sve popratne pojave previsokog ili

preniskog krvnog pritiska, kao što su nadiranje krvi u glavu, uzbuđenja, osjećaji vrtoglavice, glavobolje i zujanje u ušima.

Poboljšanje protoka krvi donosi i kod žena normaliziranje menstruacije, otklanjaju se smetnje u maternici s često jakim bolovima, tako da je Kneipp imao više nego pravo, kada je ženama najtoplije preporučivao imelu. Svježi sok iz mladih grančica i listova imele nalazi i danas primjenu u liječenju protiv neplodnosti žena, ako su uzroci neplodnosti npr. krvarenje, ili otečenost maternice ili bijeli cvijet. Ne manje ljekovito djeluje imela kod naknadnih krvarenja u vrijeme babinja, a njome se liječi i krvarenje iz pluća i povraćanje krvi. Neki su autori (dr Karl Anton Kass) u novije vrijeme i klinički utvrdili izričito ljekovitu moć imele u djelovanju protiv raka, a potvrđeno je, konačno, uz antineuralgično djelovanje i djelovanje na smirivanje krvarenja i izričito antikarcinomatозno djelovanje.

U pripremanju čaja od imele prednost ima tzv. hladni način jer se grijanjem smanjuje ljekovitost imele. Ako se pije dnevna količina od 3 šalice, tada se odjednom priprema čaj za te 3 šalice i to tako, da se 6 čajnih žlica listova imele stavi na močenje u 3 šalice hladne vode kroz 6 do 8 sati. Ako se taj hladni pripravak priprema navečer i, ako ga se ostavi preko noći da odstoji, može se ujutro slijedećeg dana čaj ocijediti i tokom dana polako piti bez šećera. Pojedinačne bobice imele mogu biti u čaju, ali ne od imele koja raste na hrastu.

Bobice imele pučka medicina upotrebljava za vanjsku primjenu. Za pripremu svježeg soka od imele uzimaju se samo mlade grančice i listovi. Nakon sabiranja poprskaju se hladnom vodom i, kad se voda upila u grančice i listove, istiješte. Od istiještenog soka uzimaju se dnevno 2-4 čajne žlice. Esencije imele mnogo se primjenjuju u homeopatskom liječenju, pa u tu svrhu postoje već gotovi preparati koji se mogu nabaviti tamo gdje se primjenjuje taj način liječenja.

Primjena u pučkoj medicini: u pučkoj medicini je od davnine imela bila sredstvo za umirenje živaca te se preporučivala kod padavice. Novija istraživanja dokazuju da padavica ima razne uzroke, među ostalim i smetnje želučano-probavnog trakta. Ako je tako, imela ima punu primjenu! Nije isključeno da, ukoliko padavica ima svoje uzroke u uzbuđenju centralnog nervnog sistema, i u tom slučaju imela ima povoljan utjecaj.

Imela je vrlo pouzdana i kod dječjih grčeva. Ona je najbolje sredstvo kod oboljenja izazvanih prekomjernom funkcijom štitne žlijezde. Čaj od imele vrlo je dobar kod svih unutarnjih krvarenja: krvarenja iz pluća, nosa i maternice. U ovim se slučajevima preporuča čajna mješavina s poljskom preslicom (br. 55).

Čaj za žene: najprije se pripremi hladni pripravak od 4 čajne žlice lišća imele za 1 šalicu, te se nakon 6-8 sati procijedi. Nakon toga se pripremi čajni oparak od po 1 žlice vrkute (br. 6) i stolisnika (br. 1) za 2 šalice čaja. Kad su te 2 šalice čaja pripremljene, ulije se u njih hladno pripremljeni čaj od imele te se ta čajna mješavina pije tokom dana nezaslađena. Ova se čajna kura primjenjuje 1 do 2 tjedna.

Čaj za umirenje kod histerije i hripavca: pripremi se 1 šalice čaja od imele na hladan način. Nakon što je čaj pripremljen, uliju se u njega 2 šalice čaja od kadulje (br. 132), pripremljenog kao čajni oparak i ohlađenog do topline za piće. Od ove se čajne mješavine pije prema potrebi,

nezaslađeno i u gutljajima.

Čajna mješavina kod ovapnjenja žila: priprema se 1 šalica čaja od imele na hladan način, pa mu se primiješa šalica toplog čaja od stolisnika (br. 1). Ova se čajna mješavina pije nezaslađena i u gutljajima, prema potrebi, tokom dana kroz dulje vrijeme.

Čajna mješavina kod padavice: najprije se pripremi hladnim putem čaj od 3 čajne žlice listova imele, 1 čajne žlice boba imele za 1 šalicu čaja. Zatim se pripremi oparak od čajne mješavine koja se sastoji od 1 čajne žlice korijena na božura (br. 183) i 1 čajne žlice cvjetova naranče, za količinu od 2 šalice. Kada je čajni oparak zreo za piće, oba se čaja izmiješaju i piju u gutljajima. U pučkoj se medicini s uspjehom liječi peludna hunjavica ušmrkavanjem čaja od imele.

Kod proširenih vena, ozeblina i čireva na gnjatu ne mogu se dovoljno preporučiti tople kupelji oboljelih mjesta čajem od imele. Kod proširenih vena stavljaju se redovno oblozi od imelinog čaja. Protiv noćnog mokrenja, bijelog cvijeta i otečene maternice, pije se redovno čaj od imele. Kod hladnih nogu, zbog slabe cirkulacije krvi, pripremaju se tople kupelji s listovima i bobama imele.

Djecu treba upozoriti da ne jedu imeline bobel!

Primjena u liječenju životinja: lišće imele vrlo je zdrava hrana za ovce i krave te ga vrlo lakomo jedu. Kod krava ne samo da se povisuje mliječnost, nego i životinje izgledaju zdravije. Bobe treba odstraniti! Kod neplodnosti domaćih životinja primjenjuje se hladno pripremljen čaj od imele i to kao dnevno piće kroz 1-2 tjedna.

Iz mita i povijesti imele: imela je spominjana u mitologiji mnogih naroda što znači da su joj stari narodi poklanjali veliku pažnju. I grčka mitologija je protkana događajima vezanim uz imelu, pa su tako grane imele imale moć da za Eneja otvore vrata podzemlja. Zimzelenost imele odražava nadu u povratak proljeća, pa se imela smatra osnivačem novog života. Još od prastarih vremena pučka medicina imelom liječi neplodnost kod ljudi i životinja, pa se još i danas na nekim seljačkim gospodarstvima grana imele veže na voćna stabla, kako bi prema starom predanju, voćke u idućoj godini obilnije rodile. Teofrast, Dioskurid i drugi antički liječnici i prirodoslovci, uvijek su najtočnije opisivali imelu, a i Plinije je opširno opisao vjerovanja o imeli kod starih Germana i Druida.

U svim bilinarskim knjigama srednjeg vijeka nalaze se upozorenja na imelu, pa tako kod Hildegarde, Paracelsusa, Mattiolija, Hyeronimusa Bocka, Leonharda Fuchsa i dr. U 1729. godini izašla je svojevrсна brošura engleskog liječnika Colbatha o imeli, a opširno se tom neobičnom biljkom bavio i Hufeland. Mnogobrojni liječnici, biolozi i botaničari pokušavaju i nadalje istražiti život i ljekovitu moć ove biljke, no već je i do danas nauka mnogo toga objasnila.

Napomena: česti nametnik na hrastu je ljepak evropski — *Loranthus europaeus* L., koji nema zimzelenih listova, a plodovi su mu izrazito žuti. Ta se vrsta imele ne sabire u ljekovite svrhe.

Ovdje može biti Vaša reklama